

O pobo xa falou

CERTAMENTE, o pobo xa falou. E ademais cun porcentaxe abundante no senso afirmativo. Despois do Referéndum do quince de Nadal, escomezamos a camiñar por un vlerio onde cada cidadán ten o seu dereito a dar o seu voto, coma reflexo do seu pensamento nista participación que o Goberno reclama de nos.

E arredor disto queremos aquí facer unha sembranza. Nun sondeo previo o desenvolvemento do Referéndum, chegouse a afirmar que as rexións máis subdesenvolvidas de España (Galicia, Extremadura e Andalucía), votarían un maior porcentaxe de «no» sobre o resto das rexións. E despois dos datos referendistas, chegamos nos a conclusión de que Galicia atópase nun lugar moi destacado da tabla cunha larganza positiva. E pra ilustrar mellor, tomemos os principais datos comparativos entre as provincias galegas:

A Cruña, votaron SI, ó 98'1 por cento; NO, ó 1,9 por cento.

Lugo votaron SI ó 97'7 por cento; NO ó 2'4 por cento.

Ourense, votaron SI, ó 96'1 por cento; NO, ó 1'9 por cento.

Pontevedra, votaron SI, ó 95'4 por cento; NO, ó 2'1 por cento.

Iste feito fala por si solo o índice de votacións positivas e negativas en Galicia, o que significa que os galegos votamos pola democracia, asegúñ pregaba de nos o Goberno. Tamén, diste xeito, rexeitamos calquer sistema dictatorial. Ca postura afirmativa do pobo, val a esperanza e convicción nun sistema que permite a Galicia revelar a súa potencia e, por ende, o seu desenvolvemento autótono.

Niste intre, agardamos as próximas eleccións, nas que de novo voltará a falar o pobo, e xa pra determinar os seus representantes que, como algúns prometen, defendan os seus intereses, os dunha rexión «científica», pletórica de riqueza en todos os senos e que atópase agora apoquinada, oprimida, marxinalizada. E tamén pon un pouco desa esperanza pra que, cun maio de desenvolvemento noso, podamos de novo ter entre nos a todos os paisanos que niste intre traballan noutras terras, fora das nosas fronteiras, aforrando unhas cartos pra algún día voltar. Ese día ben podería chegar cedo.

XAN X. FEIXOO

"RUA NOVA"

VIRXINIA DE CASTELAO

XA van alá sete anos. ¡Virxinia! E quen nos dera ter poderes suficientes, pra lograr que estuieras, de novo, aquí, connosco, falándonos de todas aquelas cousas de as que levamos conversado.

Calquera día de un vran, chegaríamos a aquela vosa casa de A Estrada, con Pepiña Camba, acompañado. ¡Queiramosche todos! E alí facías vida con Herminia Aguillo, xa viuda de teu irmán Anxo Pereira, militar roxo e bo home, pra ir vendc, desde de o recollido mirador que ao xardin daba, como rola rolando iba o sol camiño de o poente, por detrás de os lombos esbeltos de A Pedralba.

Así, na memoria de todos nós estás presente, como si é que fora onte aquel suceso, tendo en conta que aínda, aquí siguen perennes, días moito mais alonxados polo tempo, como aqueles que foron preludio de un afirmativo Estatuto; de a morte de o voso neno, Alfonso Xéxus, inesquecible; de o viaxe a Breiña; de «Cincoenta homes por dez reais»; de as Cortes Constituintes; de o desterro en Badajoz; de Moscú, de París, de Valencia e Barcelona; de a guerra, que habería de levarvos pra tan lonxe —e a Bóveda, con moitos máis, pra sempre—; de viaxes polo camiño mareiro de as Américas; de a vosa residencia bonarense, na longa rúa de Belgrano; de A Pampa, de Cuba, de New York; de «Os vellos non deben de namorarse» e, como non de aquela esperanza saudosa que todos temos «Sempre en Galiza».

Poderían chegar alí, con unha aperta agarimosa, Isaac Díaz Pardo e máis seu mozo illo, na compañía de Isidro Maiztegui, o músico arxentino; ou, como non, con Xosé Luis Méndez Ferrín, que aínda andaba a dar voltas con «Elipsis e outras formas», deixando atrás ao «Arrabaldo do Norte», entre «O crepúsculo e as formigas» e o ceo verde que inventara «Perçival», alá pra o seu Xardin de os Outos Arbores.

Tempos que son lembranzas de viaxes a diferentes lugares: Lugo, Vigo, Santiago, Ourense, A Cruña, ou Pontevedra, pra ir a facer visitas de amizade fonda e cariñosa. ¿Ou non te acordas de tales horas, polos calores de os vrans?

Certo día a Lugo fomos. Alí tiñas que cumprir coa familia de Luis Villamarin, crego residente na terra alí ar—entina. E vimos ao Profesor Alonso Montero, que andaba a voltas coa nova edición de «Retrincos», publicada por edicións «Celta», con «O Segredo» dentro; «O Inglés», a quen Daniel quixera «asesinar por patriotismo», na Pampa; o cabezudo «Peito de lobo», a «Sabela» bailadora ou «O Retrato» de o fillo de Melchor.

De outra vez, fómomos camiño de os mares verdes de Vigo, pra ir de despedida ao cemiterio de Pereiró, deixando sobre de a lousa de o neno a lembranza de un acceso caravel e unha íntima oración que lle ofreceron teus beizos.

Polo camiño, tratamos de facer unha parada en Pontevedra, pra ir de visita ao Museo de Figueira, donde de estaa tanta obra de Daniel, con óleos e dibuxos valiosos. E as bógoas víferonseche aos ollos, poida que recordando tempos que pasaran, xentes ou sucesos.

E seguimos adiante, camiñantes, pola rúa de A Oliva a San Xosé, pola Alameda, vislumeando as aberturas de Tambo e a fronte verde de A Caeira, donde aínda ecoan ráfagas, de promo, traicioneiras.

Vigo ofrecéusenos con raiolas de sol, que bandeiraban no Castro, espallando ventos pola ría. Na hora de xantar seguiríamos falando —aínda vou de vez en cando, a tal bar e a aquela mesa—, con vindiros proxectos pra outro ano, que esperabas poder pasar connosco.

Pero aquel foi, teu derradeiro viaxe, pra quedarte en Madrid, por este mesmo tempo frío de o Nadal, entre o agarimo de familiares e de amigos, como Alvaro Xil, que axudarian a pecharche os ollos que aínda gardaban a frescura de A Terra, no teu mirar que ofrecía esperanza pra nós, todos.

En Salamanca, donde fixeras parada de algúns días, entre os teus, con testamento dexarías pra o Museo de Pontevedra, con prena propiedade aquela obra que en depósito gardaban.

Agora sete anos despois, nosa Virxinia, prosigues na lembranza de cantos te concorron, tamén con pensamentos pra Daniel, que xa leva vinteseis anos na Chacarita, e a quen, calquera día, chegará a hora de o alborozado regreso, dendes de aquela obrigada emigración.

Mañán, aquí sobre de a lentura que a sementeira de a xenerosa Terra ofrece, volveredes a cinguirvos, con ese Amor que, ámbolos dous, seguides conservando.

X. PORTO MATALOBOS

A NATUREZA LUXADA

UNHA destas tardes, chuviosas e atemporaladas, fun dar unha volta, e pasei polos areais das Sínas, e dounos noxo ollar tanta porcellada coma hal espallada por alá, non sementes nas praias senón que tamén entre os pinales, en forma de envases de materiais plásticos de todos os cores, papés grasentos, letas de conserva, trapos, paños hixiénicos, botellas e canto refugallo ten a produir e ser humano, o ghomo sapiens que xa é tempo de llelle chamando ghomo cochino.

Todo o emporcamos, coma se o mundo non fora noso, e alá quen sea dono del que se amole. Nas aforas dos pobos, e en andar moitos kilómetros, detense os automóbiles e guindan polas ventanillas bulas que estoupan de merdadas fedentes, transformando os curruchos dos pinales en malcheiros cortellos.

Otras vegadas, son camiáns aogulados os que valdeiran en calquera parte os materiais contaminantes. Noxe é doado atopar montoncillos cheirosos, criadeiros de moscas e microbes, nos sitios máis insospeltados.

Mei dicir de paso, que non deixa de ser un contrasenso da sociedade de consumo, baseada en gran parte pola pouca dura dos seus produtos, que venda os mesmos en envases eternos.

Agora imos falar de outra cousa, que logo veremos que ten que ver co tema. Polo televisor e demais meios de comunicación social, deuse a coñecer unha nova disciplina pra o seu estudo na área do insino en E. X. B., relativa a convivencia e solidariedade humanas, que se coñecen condicións necesarias pra esperar as virtúes cívicas, que fan fa-

lla nunha sociedade democrática como a que se está a facer entre nós.

Non sei cal será o contido concreto da asignatura, pero penso que deberá ter unha terceira parte adicada a meterlle na cachola os nenos o respecto a natureza, que xa se está facendo mais urgente que o saber a cara do a; a convencelo que tamén é cousa súa e que haberá de colaborar a que estea limpa como o propio corpo, e que calquera agresión contra ela e comparabel a agresión contra un mesmo o todos os demais. E asemesmo me supoño que outra terceira parte, terá de ser chamada algo así como «Moral Viariza», ou coma se queira, pra que meta fundamentalmente nos miolos infantís a idela da obediencia maquinal as normas do trafego de carreteira e que a infracción das mesmas é o peor pecado en contra da sociedade. En certo senso, a máis humanidade e máis progreso, menos liberdade. O novo cidadán, pra que se poida chamar de boa caste, ten de saír a rúa debidamente programado. ¿Ou ven vostedes outra solución?...

Temos gran esperanza na labouira dos novos mestres e nas xeneracións que xurdán da aplicación de modernos

procedimentos. Coidamos que de uns e de outras saíran homes e mulleres que teñan o sentimento da súa integración no gran corpo da humanidade.

Pro tamén é certo que o millor insino é o da práctica e o exemplo, o cal fin sería comemente que os centros adicados a aquel dispuxeran dunha escola —municipal ou comarcal— de trafego, cos correspondentes mñitores e materiais; pra que os pequenos se foran imbuendo nas formas dunha correcta circulación, coma xa se está a facer en algúns países de Europa e América. E tampouco estara por demais que os rapaces foran levados en excursión —xe se ten feito en algúns— a veira do mar, ou aos pinales, pra limpezas deslos paraxes, pra milloralos e principalmente polo valor formativo do feito.

Algunha cousa hai que facer. Polo pronto e deprimente atopar cada pouca metros coas porcellas do ghomo cochino. E polo tanto, ou ficamos merquillados na exterior, ou creamos prontamente un novo tipo de hrme, que veña ao mundo con unha esoba: o ghomo limpo.

MAISINO SAR

eiza
abesta
XXXXXXXXXX